

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo
Marašinski
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirane
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vsrva
vse sadove
svojega dela in
naravnosti!

Rokopis se ne vra-
cajo. Plača in tof-
se v Ljubljani. Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. Telefon
n. št. 2506. Račun
zri poštne npranilne
št. 14.194.

Dr. I. Rosina:

Načelno stališče.

Za nas znači naš jezik in naša pisava esenciale (bitnost), brez katere nismo več to kar smo: Slovenci. Kajti za slovenstvo znači njegov jezik možnost izražanja samega sebe. V nobenem jeziku in tudi ne v nam sicer tako zelo sorodni srbohrvaščini nam ni mogoče in nam ne bo nikoli mogoče izpovedati naša najintimnejša čustva, ravno to, kar tvori bistvo slovenstva, njegovo skrivnost in njegovo zadnjo besedo.

Kakor, da bi samo s tem jezikom, ki nas ga je učila mati in katerega prve besede smo za njo s težavo blebetali, mogli razodeti svetu in samemu sebi najglobljo resnico, ki se v nas skriva, kakor da bi samo s tem jezikom lahko našli »svojega Boga«. Kajti v najrazličnejših jezikih in po najrazličnejših potih išče človeštvo velike končne resnice v sebi in vsakdo upa, da je njemu namenjena največja čast zaslutiti jo ali se ji vsaj približati s svojim samo njemu svojstvenim izrazom besede. In s tem obogačuje človeštvo in se hvali Boga »v tisočeri jezikih«. To je naš obolus, naš žrtveni dar celemu človeštvu za pretečena in za bodoča pokolenja.

Kako naj v kateremkoli jeziku svetá izrazimo to, kar poblebeče naš Cicibanček svoji mami in mami njemu. Kako naj v katerikoli drugih besedah zaslutimo naše polje bolj rayno, bolj otožne naše breze in bolj belo našo »Dunajsko cesto«, kakor v naših »narodnih«; kako naj lepše podvorimo našim dekletom, kakor po Prešernovih »Gazelah«, dalj zasanjamo, kakor v njegovem sonetu, bolj šegavo — »krajnsko« in moškozadovoljno se nasmehnemo, kakor ob »svetem Senanu« in »Turjaški Rozamundi«?

Saj s tem bogatimo sebe in druge. Saj to je dota, ki jo prinašamo v skupnost in ki jo ne moremo po poti vreči v cestni jarek. V vsem tem se ravno skriva misterij (skrivnost) naše ljubezni do vsake naše njive, do vsakega našega griča in hoste in vinograda, misterij, ki se naj ravno razširi od kamna do iste ljubezni za vso našo veliko in proširjeno domovino. Potem ji bo podstava grajena od čustva do čustva, neomajna in stavba postavljena na »trdno skalo«.

Če pa odvržemo svoj jezik, smo kakor mož, ki je zapustil svojo ženo in zavrzel svoje otroke; težko, da bo našel drugo. Tu tiči naših »pet talentov« in mi jih ne smemo zakopati. Kajti s tem bi prerezali tudi najintimnejšo (najnežnejšo) vez, ki nas druži z našimi brati onkraj mejnikov in katerih se nočemo in ne moremo odpovedati.

In ravno radi tega smo Jugoslovani in hočemo to državo. Po srcu in po pameti.

Po srcu, ker čutimo ob vsakem pogovoru s Hrvatom ali Srbom, da smo od iste krvi. Morda kakor, da smo starejši in razsodnejši, toda čisto instinktivno, da smo isti; tudi kakor, da pričakujemo od tam nov dotok krvi za svež pogon. To je silno važno čustvo! Kajti sicer bi prehitro pozabili nemško ošabnost, ki nas je jahala stoletja.

Zato ni nobenega slovenskega emigranta. In tudi zato ga ni, ker nam pamet tako pot razodeva. Mi poznamo načrte Sarkotičev, ki ga podpira menda tudi Scipel in Mussolini in Madjarska. Zvezno državo Bavarske, Avstrije, Madjarske in Hrvatsko-Slovenije. Toda ta načrt znači za nas Slovence večno odpoved oni tretjini preko meje in znači nemško-madjarsko preponderanco (prevago) za vedno.

Nemškega kulturnega in gospodarskega vpliva imamo preveč še v kljub mejam. On nam hoče dati občutek manjvrednosti napram Nemcem in nas je notranje oslabil, da smo izgubili Koroško. Za nas bi pomenilo nadaljevanje nemške preponderance pod kakršnokoli kulturno ali politično obliko padanje duševne odpornosti do izkrvavetja.

Onih preko meja se ne moremo odpovedati, ker so naši, ker jih je skoraj tretjina izmed najboljših in ker smo brez slovenskega Primorja kakor brez pljuč. »Oh, če bi imeli Gorico in bi bil Trst svobodna luka — potem bi hoteli tudi mi biti Slovenci in čuvati naš jezik«, tako slišim govoriti ravno tisti del slovenskih visokošolcev, ki so 1. decembra sopedpisovali ono resolucijo odpovedi slovenskemu jeziku. Če bi vedeli, da ravno na ta način kopljejo prepad med mejami! Iz obupa tako delajo.

Danes smo vsi Slovenci brez izjeme za to državno formacijo.

Slovenski kulturni agrarizem je iskal in našel zveze s hrvaškim in srbskim pokretom. V tem je bila in je kljub njegovi maloštevilnosti državna njegova pomembnost. Najti v

socialni zamisli kulturnega vsedravnega kmetijskega pokreta ono trdno in nezlomljivo vez skupnosti, ki bi ob čuvanju narodnih posebnosti tako Slovencev in Hrvatov kakor Srbov, bila vedno v stanu vsa medsebojna nesporazumljenja spraviti s sveta in biti najmožnejša duhovna garancija jugoslovanstva, je ideal kulturnega slovenskega kmetijskega pokreta. Kajti moment socialnosti je oni, ki bo vedno lahko nadvladal in prekričal vsa nasprotja; češkoslovaški agrarizem nam služi za vzor. V tem leži še danes državna pomembnost slovenskega kulturnega kmetijskega pokreta.

Razmere so v mnogočem hotele drugače in mi Slovenci smo mnogo krivi na tem, da je živela slovenska strankarska politika na račun Zagreba in Hrvatov. — Kakor, da bi tekmovali, kdo bo preje uspel radi strankarske zaslepljenosti orisati slovenskemu kmetu njegovega hrvaškega brata trpina kot manj vrednega in njegove težnje kot smešne in bolezenske. Vsled medsebojnega nesporazumljenja Zagreba in Beograda smo trenutno res dosegli nekaj časti in nekaj koristi za Slovenijo, toda bilo je to ob nesolidni konjunkturi in ni moglo trajati dolgo.

Vse nas zadene del krivde. Morda kos tudi slovenski kulturni kmetijski pokret, ki je pa takrat bil komaj v ideoloških začetkih. Tudi smo še imeli šibek glas, tako, da smo ostali sami, vpijoči v puščavi, tuleč gluhim ušesom.

V dobi, v kateri lahko upamo, da se bližamo večji medsebojni pomirljivosti in hitrejši konsolidaciji, bomo tembolj skušali pozabiti staro in delati na novem. Ta misel naj nas druži.

Dr. Janže Novak:

Beseda mladine.

Pred nekaj tedni smo čitali poročila z občnega zbora katoliškega akademskega stareinstva, predzadnji »Ponedeljek« pa poročila o zborovanju naprednih svobodomiselnih akademskih starešin povodom desetletnice akademskega društva »Jadran«. Starešine se torej gibljejo, hočejo živeti, hočejo svoje nazore uveljaviti.

Mi od kmetijskega gibanja ne moremo spregledati teh dveh grupacij. So to ljudje in predstavniki generacij, ki so začele med Slovenci boj med klerikalizmom in svobodomiselnostjo, boj za cerkev in proti cerkvi, za odločujoč vpliv duhovščine v javnem življenju in proti njim. Od tega boja ni imel do danes slovenski narod nobene koristi, pač pa neizmerno škodo. Spomnimo se samo, kako so svetovni dogodki 1. 1914 presenetili slovenski narod, ki je trošil vse svoje sile v tem boju in le njemu posvečal vso svojo pažnjo. Šele ko je že gorela streha nad glavo, so slovenski možje in voditelji zapazili, da so večje stvari na dnevnem redu. Samo z največjo silo se je preprečilo tekom dolge vojne postaviti fronto proti zunajemu slovenskemu sovražniku.

Celih deset let že zahtevamo v interesu slovenskega kmetijskega naroda likvidacijo, konec tega boja. Zgodovina je pokazala, da si slovenski kmet ni dal rušiti svojega svetovnega nazora, svojega npravnega merila: krščanstva. Kot en mož se je postavil proti svobodomiselnosti in rušilec verske in moralne avtoritete. Razkrinkana je zmota voditeljev starih liberalcev o edinozveličavnosti individualnega svetovnega nazora in individualne morale, ki naj bi nadomestila svetovni nazor in moralo, veljavno v obstoječi družbi. Ne more biti v družbi, kot jo predstavlja skozi tisočletje slovenski kmetijski narod s svojim načinom doživljanja in čustvovanja krščanstva, veljaven individualen svetovni nazor in individualna morala. Ta bi mogla veljati v meščanski družbi, ki bi bila posledica skrajnega gospodarskega liberalizma in kapitalizma. Taka nova družba bi rabila novo vero in novo moralo skrajnega individualizma. Slovenska družba pa je ostala, kar je bila: kmetijska, delavska, obrtniška. Obstoje te stare družbe lahko služi samo ustaljeni svetovni nazor in morala: krščanstvo. Ta svetovni nazor je zato, ker je družaben, tako

močan, da mu vedno podleže slovensko svobodomiseltvo. Nobeden slovenskih svobodomiseltcev se mu ni odtegnil — vsak je podlegel uplivu socijalnega svetovnega nazora in morale: v tem duhu je vzgajal vsak svoje otroke, v tem duhu se je nazadnje dal vsaj cerkveno pokopati. Poleg individualnega naziranja in vrednotenja obstoji torej še družabno, ki je nad individualnim. Ker je stara liberalna generacija gradila svoje javno delo na svobodomiselnem individualizmu, zato je cela ta generacija ostala na sipini. Slovenski narod se je strnil v enoten odpor, da si reši napadene nepogrešljive socijalne ustanove. V tej borbi je slovenski narod zmagal, slovenski liberalizem in svobodomiseltvo sta podlegla in sta danes mrtva — to je že zgodovinska resnica.

Pri tem pa so si zmagoviti oficirji tega boja prilastili diktaturo nad vsem slovenskim javnim, gospodarskim in kulturnim življenjem: slovenska duhovščina ima odločilen vpliv v vseh vprašanih gospodarstva in politike. Pred proglasitvijo za nekrščanskega moža trepeče večina slovenskih mož. Ta anatemata zadene vsakogar, ki se po lastni oceni in po interesih svojega stanu javno udeležuje, če tudi da cerkvi, kar je cerkvenega in Bogu, kar je božjega.

Ne proti krščanstvu in cerkvi, kvečjemu za pravo krščanstvo in cerkev se borimo, ko hočemo v interesu slovenskega naroda, slovenskega kmeta, slovenske kulture napraviti tej nekrščanski, gospodarsko in socijalno škodljivi diktaturi konec. Vera in cerkev morata služiti obstoju in napredku naše družbe, diktatura duhovščine v gospodarskih in političnih vprašanih pa upropašča našo družbo moralno in gnotno, predvsem pa dela

Slovence nesposobne za vsako demokratično politično življenje ter onemogoča borbo slojev za gospodarsko blagostanje. Na zmagi nad to diktaturo je zainteresiran predvsem naš kmet in delavec, ne pa toliko malomeščanstvo, h kateremu spada tudi taka duhovščina. Zato je razumljivo, da je nositelj borbe proti tej diktaturi kmet in delavec, ki je pri tem skozi in skozi prožet krščanstva.

V času, ko so naši mladini te okolnosti jasne, se je zbral cvet slovenske napredne inteligence, ki sicer govori o socijalni pravičnosti in proti premoči gospodarskega liberalizma in kapitalizma in zopet pogreje že premagane nazore o edinozveličavnosti individualnega svetovnega nazora in morale, zopet proglašajo za ideal stari svobodomiselni boj, zopet proglašajo izrazito zadevo družabnega in javnega življenja: svetovni nazor in moralo, vero in njeno javno udejstvovanje — za privatno stvar poedinca.

To se je očitno pokazalo na proslavi desetletnice »Jadrana«, kjer so padle žalobno tudi trditve, ki nikakor ne odgovarjajo zgodovinskemu dejstvu. To je povedal že pisatelj g. Juš Kozak.

Po dvajsetletnem razvoju v smeri, ki je čisto nasprotna staremu liberalizmu in svobodomiseltvu, kljub zgodovinskemu porazu te miselnosti v slovenskem narodu, se hoče mladi slovenski inteligenčni naraščaj prikrajšati za dvajsetletni razvoj in ga speljati nazaj na zdavnaj poraženi program malomeščanskega narodnoradikalnega svobodomiseltva.

Preslišali so novo devizo: Z narodom za narod. Kot njegov sestavni del hoče mladina delati za gospodarsko blagostanje kmeta in za pravi kulturni napredek delavca in obrtnika.

Kako delajo kmetje na Češkem.

Pri nas tožijo kmetje — in to popolnoma upravičeno — da njihovi pridelki nimajo nobene cene. Padle so cene žita (to prihaja pri nas v poštev le pri nakupu, manj pa pri prodaji, ker je malo kmetov pri nas, ki bi pridelali dovolj žita za prodajo), padla je cena živine, posebno padla pa je cena krompirja in prstenin. Kmetje pravijo, da se jim obdelovanje polja ne izplačuje več, zato pa tudi kar neradi slišijo, če jim kdo priporoča, naj gledajo, da bodo še več pridelali. »Saj še tega ne moremo prodati,« pravijo, »kar imamo; zakaj naj delamo zastonj ali pa celo v izgubo?«

Tako pa ne govore kmetje samo pri nas, ampak kar po vsem svetu, posebno pa v zapadni in srednji Evropi.

Na drugi strani pa je izračunal znani nemški industrijalec Arnold Rechberg, da producirajo zapadno- in srednjeevropske države (Francija, Nemčija, Češka, Avstrija, Italija) mnogo premalo živeža. On trdi, da za celih 60 milijonov prebivalcev omenjenih dežel premalo!

Na eni strani torej premalo živeža, na drugi strani pa nobene cene! Tu nekaj ni v redu.

Vzroki težke krize, ki mori skoro vse kmete ne samo pri nas, ampak po vsi Evropi, so mnogovrstni. Eni pripisujejo glavno krivdo ameriški konkurenci (slišimo pa tudi, da so ameriški farmerji ravno tako nezadovoljni kot naši kmetje). Drugi pravijo, da je vzrok protikmečka politika naštetih držav, ki ščitijo le veliko industrijo, domačega kmetijstva pa ne. Tretji pravijo zopet, da je vzrok pomanjkljiva organizacija trga za kmečke pridelke. Je pa še drugih vzrokov dovolj, ki jih ne moremo vseh naštetih. Kakor povsod, tako utegne pa tudi tukaj držati pravilo, da en sam vzrok ni merodajen, ampak da deluje na splošen položaj vedno več vzrokov naenkrat.

V najnovšem času stoji najbolj v ospredju vprašanje organizacije trga, to je vprašanje organizacije prodaje kmečkih pridelkov. O tem se tudi pri nas sedaj mnogo govori in piše, a konkretnih predlogov v tem oziru je še malo. Zato pa hočemo povedati, kako rešujejo vprašanje organizacije prodaje kmečkih pridelkov na Češkem.

Pretekli teden so ustanovili na Češkem poseben sosvet, ki se naj peča z ureditvijo trgovine z živino. Ta sosvet je ustanovila Zadržna centrala v svojem delokrogu. Sosvet se bo imenoval »sekcija za vnovčevanje živine«. Ta sekcija si je postavila sledeči program:

1. Priprave za ustanovitev centralne vnovčevalnice.
2. Kontrola cen na domačih in tujih trgih.
3. Organizacija poročevalske službe in vodstvo statistike o uvozu in izvozu živine in živalskih produktov.
4. Ustanovitev zadržnih vnovčevalnic in reguliranje prometa med zadržami.
5. Organizacija lastnih vnovčevalnic in prodajaln na vseh večjih trgih.

Ta sekcija bo začela delovati že 1. februarja t. l. in mi nič ne dvomimo, da bo dosegla lepe uspehe. Češko zadržništvo je visoko razvito in razpolaga tudi z dovolj močnim kapitalom, da svoje načrte uresniči.

Nekaj zadržništva pa imamo tudi pri nas in tudi pri nas bi se dalo po češkem primeru morebiti kaj napraviti. Če ne vse, pa vsaj nekaj.

Tako je!

V zadnji številki našega lista smo objavili v obširnem izvlečku nekaj bridkih resnic, ki jih je bila napisala krščansko-socijalna »Delavska Pravica« na naslov znane gospode, proti kateri se je spustila »Delavska Pravica« v hud boj. Ta boj se nadaljuje in »Delavska Pravica« je odgovorila »Slovincu« dne 23. februarja med drugim tudi sledeče (pod točko 7. odgovora):

»Smo že ponovno izjavili pred vso javnostjo in tudi danes slovesno izjavljamo, da v versko-kulturnem oziru in kar se tiče Cerkve priznamo ordinarijat oziroma škofo absolutno in brezpogojno, v gospodarskih in organizacijskih zadevah pa smo docela samostojni, od nikogar odvisni in niti najmanj zavezani pokornosti kake bivše, sedanje ali bodoče inštanice.

Za nas krščanske socijaliste in naše organizacije in v njih organizirano delavstvo je kapitalistični sistem samo eden. Zato bomo isti boj vodili proti njemu, pa naj ga najdemo v kateremkoli podjetju, magari v takozvanih katoliških.

Pa ne samo v podjetjih kot gospodarski sistem, ampak tudi kapitalistično mišljenje sploh bomo pobijali vselej in povsod, naj bo to katerakoli oseba, skupina, predstavništvo ali časopis, iz enostavnega vzroka, ker je protidelavsko in protikrščansko.

Zato naši odgovori niso le borba proti nemu »Slovincem« članku, ampak načelna boj kapitalistično-materijalistični mentaliteti (mišljenju), ki cvete danes v takozvanih katoliških krogih z enako bohotnostjo kot v drugih.

To je jasno in razločno povedano. Tako smo govorili in pisali tudi mi. Razlika je bila le v tem, da so nas proglašali za »brezverce«, krščanskih socijalistov pa ta »sreča« še ni doletela. Mogoče jih še bo, čeprav odločno za-

trjujejo, da »priznavajo škofo in Cerkev v versko-kulturnem oziru«. Kdor hoče biti pri nas priznan za katoličana, mora padati na kolena ne samo pred Bogom in mora priznati ne le škofo, ampak tudi tiste takozvane katoličane (da govorimo z »Delavsko Pravico«), ki so gospodarji raznih posvetnih dobrin.

Kakšen nauk pa sledi odtod za kmete? Ali niso tudi kmetje katoličani, in sicer kar vsi, kar jih je pri nas? Ali se ne godi tudi kmetom tako kakor krščansko-socialnim delavcem, da so gospodi dobri le takrat, če jih gospoda rabi, drugače pa morajo molčati kot grobovi?

Sedaj se je pa dogodilo kar čez noč, da krščansko-socijalni delavci nočejo več molčati in se nočejo več slepo pokoriti ljudem, ki jih »Delavska Pravica« imenuje »takozvane katoliške kroge«! Mi damo delavcem čisto prav. Želeli bi pa samo eno, da bi namreč tudi kmetje enkrat spregledali! Ali bodo?

KORISTNO ZA VSAKO HIŠO

PO ZNIŽANIH CENAH KAKOR:

ROKAVICE, NOGAVICE, ŽEPNE ROBCE, KRAVATE, FINO DAMSKO, MOŠKO IN OTROŠKO TRIKOPERILO, DIŠEČE MILO, TORBICE, ČIPKE, POTREBŠČINE ZA ŠIVILJE, KROJAČE, TAPETNIKE, ČEVLJARJE IN SEDLARJE NUDI

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA ZA VODO

Zadružne delavnice.

Med mnogimi težavami, ki more dandanes kmete ne samo pri nas, ampak menda po vsem svetu, je silna razlika med cenami kmečkih pridelkov in med cenami industrijskih proizvodov, ki jih mora kmet kupovati, če hoče naprej in če hoče živeti človeka vredno in dostojno življenje.

Kako velika je napetost med cenami enih in drugih produktov danes, vidimo najbolje, če primerjamo oboje cene pred vojno z današnjimi. Pred vojno je veljal mernik pšenice 3 goldinarje, par dobrih čevljev, narejenih na kmetih, pa tudi toliko. Danes se je ta razlika silno povečala na škodo kmeta in v korist industrije, toda ne v korist industrijskega (fabriškega) delavca, ampak v korist fabrikanta in za njim stoječega velebankirja.

Industrija si je opomogla pred vsem s svojo strumno organizacijo. Dandanes so vse industrije med seboj tesno povezane potom bank. Banke zalagajo industrijo, z denarjem in jo kontrolirajo. V bankah mednarodno organizirani denar je mednarodno organiziral tudi vse industrijske stroke v kartelih in trustih, ki svoje cene enostavno diktirajo vsemu svetu. Kdor rabi usnje, ga mora plačati po mednarodno diktiranih cenah, ravno tako železo in jeklo in les in sploh vse.

Kmetje pa take organizacije nimajo. Organizirani so več ali manj pač trgovci s kmečkimi pridelki, kmetje pa nikjer in zato so na milost in nemilost izročeni mednarodnemu kapitalu velebank in njihove industrije. Vsega tega pa je kriva kmečka nevednost.

V resnici bi moralo biti ravno narobe kakor je. Ali nima kmet v oblasti svojega žita? Ali ne redi kmet živine? Kdo prideluje najvažnejše industrijske rastline? Vse to in še sto in sto drugih reči ima kmet v svojih rokah, drugi pa na račun vseh teh kmečkih dobrin dobro in udobno žive! Kmet zredi vola s krmo, ki je zrastle na njegovem pašniku ali travniku, za usnje pa mora plačati silno ceno! Kmet prodaja lan, za platnen žepni robec pa mora plačati skoro toliko, kolikor on dobi za ves lan. Ali ni tukaj nekaj narobe? Je, in še mnogo!

Mi smo že večkrat povedali v našem listu, kako se je vsa obrt in industrija razvila iz kmetijstva, po principu delitve dela. Kmet n. pr. rabi koše. Koše so pletli včasih doma, navadno pozimi. Počasi pa se je delo razdelilo. Kdor je bil posebno spreten, je začel pletiti samo koše in jih je kmetom prodajal. Kmetje so jih kupovali, ker so porabili čas lahko za drugo delo. Pozabili pa so, da so oni tisti, ki imajo material za koše v svojih rokah. In kakor pri koših, tako je šlo na celi črti, dokler niso pomočniki kmetov postali polagoma kmetovi gospodarji.

Če pa hočejo kmetje zopet postati gospodje, se morajo začeti zavedati prvotnega razmerja med fabrikacijo in med kmetijstvom in se morajo začeti zavedati pred vsem tega, da imajo oni v rokah večino vsega materiala, iz katerega se izdeluje vse, kar potrebujejo. Če se bodo zavedli tega, bo kmalu bolje.

Na Češkem, kjer so kmetje res zavedni in res napredni (pa ne »napredni« po naših bedastih pojmi), so kmetje to razmerje že spoznali. Ko so jih fabrikanti sladkorja pritiskali s cenami repe do obupa, so kmetje rekli: Zakaj pa ne bi mi sami napravili fabrike za sladkor? Fabrikantu fabrika nič ne pomaga, če nima repe. Mi imamo repo, fabriko pa lahko naredimo in bo naša in bomo dobiček imeli mi, ne pa fabrikant! In glej, danes je skoro vsa sladkorna industrija na Češkem že več ali manj v kmečkih rokah. A ne samo sladkorna industrija — še cela vrsta drugih industrij je na Češkem, kjer gospodarijo kmečke zadruge v korist kmetov. To se je zgodilo zato, ker so kmetje na Češkem zaved-

ni in se niso dali več jahati od bankirjev in fabrikantov.

Kako pa je pri nas? Pri nas raste mnogo lesa. Ob vodi raste najrazličnejše protje in šibovje. Iz protja pleto ljudje, večinoma revni, koše in košare. Svoj izdelek peljejo v mesto, kjer ga prodajo — trgovcu. K trgovcu pridejo zopet drugi kmetje, ki takšno blago potrebujejo, in ga plačajo. Plačajo ga pa tako, da ima velikanski dobiček — trgovec, ne pa tisti revež, ki je celo zimo delal. Če bi pa bili kmetje nekaj zavednejši, bi tam, kjer imajo material v svoji oblasti, sami ustanovili svojo pletarsko delavnico in bi svoj izdelek prodali lahko drugim zadrugam, ki to blago potrebujejo, torej brez posrednikov. Gospodarji bi ostali kmetje in denar bi bil njihov. Tako pa imajo kmetje le delo, denar pa drugi.

Kmetje rede živino in jo prodajajo mesarjem. Mesarji prodajajo surove kože fabrikantom, fabrikant pa na bankirjevo povelje diktira ceno usnju. Ali ne bi bilo bolj prav, če bi se kmetje dogovorili z mesarji glede kož, da jih hočejo nazaj, ker bi jih lahko predelovali v usnje lastna kmečka strojarska zadruga? Ker pa so kmetje nezavedni in premalo poznajo današnji gospodarski ustroj, zato mirno trpe, da jim sedi na vratu po pet ali pa še več posredovalcev za blago, ki je pravzaprav — njihovo in ki bi ga oni lahko dajali v predelavo v svojo korist in na svoj račun! Kar ne bi zmogel eden, bi zmogla pač zadruga. Če gre tako na Češkem, zakaj ne bi šlo pri nas?

Rekel bo kdo, da to pri nas ne gre, ker nimamo denarja. Drugi bo rekel, da je našega blaga premalo in da se to ne izplača itd. Take in podobne ugovore poznamo in vemo, da fabrikanti in bankirji niso zanje nikdar v zadregi, če hočejo ljudi plašiti. Denarja je pri nas precej, samo to je težava, ker se pri nas nabrani denar ne uporablja doma, ampak ga roma prav lep kup drugam (v Vojvodino, v Dalmacijo itd.), da pomaga tam raznim trgovcem in fabrikantom, ne pa tamošnjim kmetom. Sicer pa ni nikjer rečeno, da moramo imeti takoj spočetka največje fabrike na svetu. Glavno je, da ostane kmet gospodar svojega pridelka in tudi izdelka, pa če ga je še tako malo, ker ni nikjer zapisano, da mora ravno pri nas vedno kakšen gospodarski vrinjenec posnemati vso smetano z našega mleka.

Politične vesti

Sokol Kraljevine Jugoslavije.

Začetkom tega tedna se je vršila v Beogradu prva seja Starešinstva Sokola Kraljevine Jugoslavije (SKJ). Na tej seji je bil sprejet pravilnik SKJ ter sklep o vstopu sokola v Zvezo vseslovenskega sokolstva. Ustanovljenih je bilo 27 žup in imenovane njihove uprave. Del seje je bil posvečen razpravi vsesokolskega zleta, ki se bo vršil meseca junija t. l. v Beogradu. Sledila je še razprava o kroju, ki ostane začasno sedanji ter o sokolskem znaku.

Jugoslavija.

Državni statistični urad, ki posluje kot oddelek predsedništva ministrskega sveta, je izdal statistični pregled na podlagi ljudskega štetja iz leta 1921, v katerem so podatki porazdeljeni po banovinah o površini, številu gospodarstev, veri in o materinskem jeziku prebivalstva Jugoslavije.

Dravska banovina.

Po teh podatkih meri Dravska banovina (Slovenija) 15.936 km² in ima 212.211 gospodarstev ter 1.037.838 prebivalcev.

Po veri se prebivalci v Dravski banovini razdele sledeče:

rimo-katolikov je	1.002.188
grških katolikov	173
evangelikanov	27.284
pravoslavnih	6.469
muslimanov	649
židov	936
drugih ver	17
brez vere	122

Po maternem jeziku je v Dravski banovini (Sloveniji):

Slovencev	958.109
Srbohrvatov	17.638
Čehov	2.932
Ukrajincev	34
Poljakov	336
Rusov	1.619
Madžarov	14.426
Nemcev	40.920
Arnavtov	103
Turkov	237
Rumunov	31
Italijanov	701
in drugih	752

Slovencev v drugih banovinah je:

v Savski banovini	43.468
v Vrbaski banovini	1.632
v Primorski banovini	1.108
v Drinski banovini	3.471
v Zetski banovini	736
v Dunavski banovini	8.027
v Moravski banovini	1.690
v Vardarski banovini	286
in v Beograjski upravi	1.470

Vseh Slovencev je v naši kraljevini 1 milijon 19.997, to je 8-51%.

Površine ostalih banovin.

Vardarska banovina meri 38.879 km², Savska banovina 37.110, Zetska banovina 30.158, Drinska banovina 29.577, Moravska banovina 26.218, Vrbaska banovina 20.436, Primorska 19.368 km². Uprava mesta Beograda se razprostira na površini do 242 km² ter obsega območje beograjske občine, Zemuna in Pančeva.

Število gospodarstev (domov).

Po številu gospodarstev ali domov so razvrstene banovine takole: Dunavska banovina šteje 468.502. Za njo slede ostale banovine: Savska 466.457, Drinska 261.388, Vardarska 251.377, Moravska 219.752, Dravska 212.211, Zetska 145.000, Primorska 143.734, Vrbaska 141.491 in uprava Beograda 37.974 domov.

Prebivalstvo.

Po številu prebivalstva se vrstijo banovine takole: Savska 2.336.739, Dunavska 2 milijona 107.658, Vardarska 1.386.091, Drinska 1.354.200, Moravska 1.211.812, Dravska 1 milijon 37.838, Vrbaska 828.656, Primorska 786.357, Zetska 782.972 in kot zadnja uprava grada Beograda 152.788 prebivalcev.

Cela kraljevina ima 248.665 km² površine in 11.984.911 prebivalcev. Od teh jih je 8 milijonov 911.509 Srbohrvatov (74-36%), 1 milijon 19.997 Slovencev (8-51%), 467.658 Madžarov (3-9%), 505.790 Nemcev (4-22%), 439.657 Arnavtov (3-67%), 150.322 Turkov (1-26%) in 231.068 Rumunov (1-93%). Prebivalstva drugih narodnosti je v naši državi samo 189.032 (1-57%).

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNO »MERKUR«
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Proti pustošenju gozdov.

Službeno poročajo:

Banski upravi Dravske banovine prihaja pritožbe, da se v posameznih krajih Dravske banovine prekomerno izkoriščajo gozdovi, tako da gre množina posekanega lesa daleč nad vsakoletni prirastek normalne zaloge. S tem pa pada osnovna glavnica naših gozdov in ž njo vred tudi njih donosnost. Znižanje gozdne donosnosti pa ne ogroža samo kmetijskih in drugih gospodarstev, nego zadeva tudi javne interese (klimatične razmere, odvratanje poškodov po poplavih usadi, onemogočanje stalnega zaslužka malih posestnikov v gozdu in pri prevažanju lesa na veleposestvih, izigravanje agrarne reforme itd.).

Opaža se, da zadnja leta nakupujejo gozdove razni špekulanti, ki se hočejo okoristiti s tem, da se ne ozirajo pri veleposestvih na obstoječe gospodarstvo s takimi gozdovi, v kmetijskih pa ne na potrebe malega posestnika in obstanek malega gozda.

Podrejene oblasti so dobile od banske uprave nalog, naj postopajo zoper vsakega kršitelja zakonitih predpisov o gozdu in da porabijo po potrebi najučinkovitejša sredstva, ki jih nudijo zakoni. Pri kršitvah konkretnih, oblastveno izdanih dovoljenj, se ne bo štedilo v zapornimi kaznimi, niti ne z zaplombo in prodajo lesa v korist gozdnemu zakladu.

Dopisi

Kamnik. Preteklo soboto je obhajal sreški načelnik v Kamniku g. dr. Ogrin petdesetletnico rojstva. Ob tej priliki mu je župni odbor kamniške gasilske župe izročil lepo gasilsko diplomu častnega članstva, katera je bila g. glavarju podeljena lansko leto za njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil za napredek gasilstva kot organizacije, še prav posebno pa gasilske ideje požrtvovalnosti in altruizma. Gospodu slavljencu je izročil čestitke celokupen odbor gasilske župe z načelnikom Antonom Cerarjem in podnačelnikom Ivanom Gradom na čelu. Načelnik gasilske župe je v prelepem govoru omenjal slavljencevo bodrilno delo gasilec in živo zanimanje za njihov pokret. Ni bilo niti enega gasilskega nastopa v kamniškem okraju, kate-rega se ne bi udeležil g. glavar. Povsod jim je stal ob strani in pripomogel, kolikor mu je bilo mogoče, k boljšemu in lepšemu uspehu. Do solz ginjen se je zahvalil g. glavar za načelnikove besede in obljubil s svoje strani podpirati gasilstvo po vseh močeh še naprej. — Ob tej priliki je župni gasilski odbor izročil častno diplomu tudi kumici župnega prapora gospej dr. Trampušovi.

Orlavas. V celjski bolnišnici je v nedeljo dne 19. januarja t. l. podlegel operaciji na slepiču g. Jože Ribar, sin tukajšnjega posestnika. V petih dneh je bil zdrav in mrtev. Pokopali so ga na tukajšnjem pokopališču v Braslovčah. Naj mu bo zemljica lahka. Preostalim pa naše sožalje.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Odbor za postavitev spomenika padlim vojakom župnije Sv. Jurij ob Ščavnici je na zadnji odborovi seji sklenil, da bo imel v mesecu juliju veliko tombolo. Rodoljube prosimo, da se nas spominjajo ob priliki nabiranja daril. Ker bodo glavni dobitki izplačani v denarju, vlada že danes veliko zanimanje, ker bo to zopet novost za Sv. Jurij. — Tajnik.

Zasip pri Bledu. Malokdaj se kaj bere od nas, če tudi nas je lepo število naročnikov in prijateljev tega lelega »Kmetijskega lista«. Tu imamo daleč naokoli znano »Prosvetno društvo«, ki se prav lepo razvija in trudi za napredek kulture, kar je razvidno iz naše knjiž-

nice, v kateri so založene knjige naših najboljših pisateljev. Ustanovil se je že pred par leti tudi »Pevski odsek« omenjenega društva, ki je že na raznih koncertih odnesel sijajne pohvale. Lansko zimo pa se je ustanovil še »Dramatični odsek«, ki se je že tudi prav dobro odrezal pri vseh dosedaj igranih igrah. — Sedaj smo se zopet naučili dveh veseloiger (burk), kateri bomo uprizorili na Svečnico, t. j. 2. februarja ob pol 8. uri zvečer v dvorani »Sokolskega doma« na Bledu. Med odmorom nastopi pevski zbor omenjenega društva z izredno lepimi pesmimi. — Igramo vse igre vedno v »Sokolskem domu« na Bledu, ker nam »Blejski sokol« vedno rade volje odstopi dvorano, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. — K omenjeni igri se najtopleje priporoča za obilen obisk — odbor.

Orlavas. V soboto, dne 25. t. m. je tukaj umrl Miha Žolnir, star 69 let. Rodom je bil iz Gotovelj pri Žalcu in je služil pri posestniku Ivanu Kronovšku celih 19 let. Bil je zelo močne in tudi čudne narave; svoje celo življenje ni bil nikdar bolan. Poznan je bil daleč naokoli, posebno zaradi svoje varčnosti. V svojem življenju si ni nikdar privoščil kaj boljšega, ampak je vedno mislil le to, kako bi si več prihranil. Že pred vojno je imel 2.500 goldinarjev; takšno vsoto je imel v tedanjih časih malokateri posestnik. Seveda, vojska je tudi njemu uničila skoro vso denarno vrednost. — Pokopali so ga v ponedeljek, dne 27. t. m. na braslovškem pokopališču. — Naj v miru počiva!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Sokol pri Sv. Juriju ob Ščavnici bo priredil 5. februarja t. l. svojo prvo veliko maskerado pri ge. Frason pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Vršilo se bo ocenjevanje mask proti trem nagradam. Svirali bodo člani prvovrstnega pohorskega orkestra. Na to veliko prireditev so vabljeni vsi od blizu in od daleč.

TEDENSKI KOLEDAR.

2. februarja: nedelja: Svečnica.
3. februarja: ponedeljek: Blaž.
4. februarja: torek: Veronika.
5. februarja: sredo: Agata.
6. februarja: četrtek: Doroteja.
7. februarja: petek: Romuald.
8. februarja: sobota: Ivan.

SEJMI.

3. februarja: Krško, Žužemberk, Lukovica, Škofja Loka, Loški potok, Sv. Marija v Jarenini, Trbovlje, Dobje, Sv. Jakob v Kalobju.
4. februarja: Metlika.
5. februarja: Borovnica, Sv. Peter pod Svetogoro.
6. februarja: Črnomelj, St. Jernej, Gornji grad.
7. februarja: Gor. Logatec.

RADIO-LJUBLJANA.

V ponedeljek dne 3. februarja priredi radio-orkester ob 20. uri koncert pod naslovom »Glasba v naravi«.

Dijaški zbor knezoškofijske gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo dne 2. februarja ob pol 5. uri popoldne svoj koncert. V petek dne 7. februarja pa se vrši koncert pevskega kvarteta ob 20. uri 20 minut.

Opernih prenosov obeta ta teden vsaj dvoje, če ne troje. In sicer se vrši v torek dne 4. februarja zvečer prenos iz zagrebške opere, v soboto dne 8. februarja pa prenos iz Beograda. V četrtek dne 6. februarja oddaja naš radio ljubljansko opero v Zagreb in Beograd.

Igre. V nedeljo popoldne ob 3. uri prirede člani Ljudskega odra v našem radiu priljubljeno ljudsko igro »Pri belem konjičku«.

Spominska ura. V počeščenju spomina umrlega slovenskega pisatelja in režiserja ljubljanske drame g. Milana Pugla priredi naš radio ob prvi obletnici njegove smrti v ponedeljek dne 3. februarja kratko spominsko slavnost ob sodelovanju g. prof. Koblerja in g. Lipaha, člana narodnega gledališča v Ljubljani.

Novice

Svetosavska proslava. V ponedeljek so se vršile po vseh večjih krajih Jugoslavije proslave srbskega prosvetitelja Sv. Save.

Nov minister za javna dela. Na predlog ministrskega predsednika in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića je imenoval Nj. Vel. kralj za ministra javnih del Filipa Trifunovića, načelnika oddelka Drinske banovine.

Kmetijska družba je podaljšala rok za priglaševanje članov do 15. januarja t. l.

Spremembe v ljubljanskem občinskem svetu. 22. t. m. je bil objavljen odlok ministrstva notranjih zadev o izpremembi v občinskih zastopih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V vseh treh mestih so imenovani novi podžupani in izmenjano večje število občinskih odbornikov. V Ljubljani je imenovan za podžupana profesor v p. Evgen Jarc. Odstavljenih je bilo 12 občinskih odbornikov. Na njihovo mesto so bili imenovani novi občinski odborniki, med katerimi je tudi g. inž. Frane Župančič.

Evharistični kongres v Jugoslaviji. V dne od 14. do 17. avgusta t. l. se bo vršil v Zagrebu evharistični kongres vseh katolikov Jugoslavije. Na kongres bodo prišli tudi inozemci. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je izdal te dni posebno okrožnico na vso katoliško duhovščino in na vernike, v kateri povdarja velik pomen in namen kongresa.

Likvidacija potrdil, ki so bila izdana na podlagi čl. 10 zakona o vojni škodi in likvidacija 20-odstotnih kronskih priznanic, za katere je rok za sprejemanje podaljšan do vštetelega 17. marca 1930 (zakon razglašen v »Službenih Novinah«, št. 12, od 17. januarja 1930). — Finančna direkcija popravlja uradno 10. odstavek notice z dne 17. januarja 1930, št. 1076, ki naj se glasi: »Na ta način je moči urediti stare davčne zaostanke samo v roku šestdesetih dni, t. j. do vštetelega dne 17. marca 1930. Po tem roku se ne bodo ta potrdila in te priznanice v to svrhu več sprejemale in tudi se po tem roku država ne bo smatrala za zavezano, plačati zanje komurkoli ali karkoli.«

Dolenjski vlak povozil otroka. V bližini Novega mesta je povozil tovorni vlak 8-letnega dečka Franca Pleskovec. Slučajno je prišel s sanmi tisti trenutek na progo, ko je privozil vlak, ki ga je zgrabil in mu zdrobil glavo. Deček je bil takoj mrtev.

Eno leto zaprt v hlevu. V okolici Frama pri Mariboru so se že dalj časa širile vesti, da drži v vasi Monju pri Framu neki zakonski par že dolgo zaprtega svojega 21-letnega sina v hlevu. Komandir orožniške postaje se je hotel prepričati, kaj je na govoricah resničnega, pa je preiskal hlev imenovanega zakonskega para ter na svoje veliko začudenje tam našel skoro napol nagega fanta, ki se je stiskal v senu. Bil je že leto dni neprestano zaprt v hlevu. Komandir je ukazal fanta prepeljati v mariborsko bolnico. Uvedena je proti staršem preiskava, ki bo dognala vzroke takega početja.

Prašičereja v Sremu. Kmetijska zadruga »Agraria« v Rumi, v kateri so včlanjeni tamošnji švabski kmetje, je ustanovila špeci-jelno zadrugo za izrejo posebne pasme prašičev, ki so izredne velikosti in teže ter se uporabljajo predvsem za mesne konzerve in izvoz. Kmet Nagl iz Rume je zredil svinjo te pasme, katera tehtala pri 27 mesecih starosti 400 kg. Visoka je en meter deset cm, dolga pa dva metra deset cm. Eden od njenih mladičev tehtala pri desetih mesecih 190 kg.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju je prevzelo minuli teden modern sanitetni avto tvrdke »Adler«, Frankfurt, ki je najudobnejše opremljen ter prvi te vrste v naši kraljevini. S tem novim vozom bo zamoglo vršiti tudi najtežje transporte, katere s sedanjim ni bilo mogoče izvesti. Blagoslovitev novega avtomobila ter večja popoldanska prireditev bo na Svečnico 2. januarja t. l. ob 3. uri popoldne na Glavnem trgu. Gasilci in prijatelji gasilske organizacije dobrodošli.

Vlom v župnišče. Te dni je poskušil svojo srečo neznan vlomilec v blagajni hranilnice in posojilnice v Sodražici, katere prostori se nahajajo v župnišču. Slučajno je župnik na predvečer pobral iz blagajne vse jurje in metulje ter jih spravil v svoji spalnici, tako da je vlomilecu ostalo nekaj drobiža, par zlatnikov in srebrnikov ter župnikov red Sv. Save IV. stopnje. Tudi s tem je bil rokovanja zadovoljen in je po izvršeni tatvini brez sledu izginil.

Smrtna nesreča na žagi. Na žagi barona Borna na Putrhu pri Trzihu se je dogodila te dni nesreča, ki je zahtevala življenje mladega fanta, komaj devetnajst let starega Jožeta Nemca od Sv. Ane. Ko je deval transmissijski jermen na jermenico, da bi ustavil kolesje, ga je zagrabil za roko, dvignil pod strop in nato z vso silo butil na tla. Desno roko mu je v rami skoro izruvalo, polomilo noge in težko poškodovalo po vsem telesu. Prepeljan v bolnico, je kmalu umrl.

Trgovina z dekleti. Na postaji Kač v Vovodini je hotela vstopiti v vlak neka starejša ženska s štirimi deklicami. Ker se je zdela načelniku postaje družba nekam sumljiva, je poklical policijo, ki je takoj ugotovila, da gre za premeteno zvodnico iz Vel. Bečkereka, ki je nameravala prodati vse štiri deklice za 3000 dinarjev nekemu trgovcu iz Pančeva za javne hiše. Policija je aretirala zvodnico in trgovca z dekleti, ki bodo po novem kazenskem zakonu strogo kaznovani.

Požar v petrolejski rafineriji. V Privozu na Čehoslovaškem je nastal v tamošnji rafineriji (tovarni) petroleja požar, pri katerem je zgorelo 200 vagonov bencina in več tovarniških poslopij. Ogenj je zanetil tovarniški delavec nehote, ko je vrgel proč gorečo cigareto.

Železniške olajšave za letošnji jubilejni velesojem v Ljubljani. Udeležencem in posetnikom Ljubljanskega velesoja, ki se kot jubilejna prireditev vrši od 29. maja do 9. junija 1930, je v naši državi dovoljen 50% železniški popust. Cel vozni listek, kupljen pri odhodu, velja za brezplačni povratek. Ta olajšava se izrabi na podlagi sejsmske legitimacije, ki mora biti od odhodne postaje žigosana. V območju Ljubljanske železniške direkcije bodo tudi postajne blagajne prodajale sejsmske legitimacije.

Najstarejši Bosanec umrl. Sarajevski listi poročajo, da je tamkaj umrl najstarejši Bosanec, opančar, Nikola Božič, ki je imel 110 let. Ko je bil 100 let star, so mu začeli izpadati zobje. Tudi vid mu je pešal, da je moral nataktni očala pri čitanju.

Mačke obgrizle starko. V bližini Segedina Madžarskem je živela v revni bajti 75 let stara beračica. Vse njeno premoženje je bilo v petih velikih mačkah, ki so ji preganjale dolgčas. Ker se ni starka zadnje čase več prikazala na dan, so sosedge vdrli v bajto in našli na slamnici do kosti obgrizeno starkino truplo. Domnevajo, da so se mačke že več kot teden dni hranile s starkinim truplom, ker so bila vrata zaprta in niso mogle ven.

Angleške izgube v svetovni vojni. Angleška komisija za zbiranje podatkov vojnih grobov je objavila te dni svoje poročilo, po katerem je padlo v svetovni vojni 1.089.919 angleških vojakov.

Železniška nesreča. V bližini Buente Genile v Španiji se je dogodila pretekli teden težka železniška nesreča, ki je zahtevala 15 človeških žrtev. Iztril je brzovlak v največji brzini, pri čemur je bila lokomotiva in več vagonov popolnoma razbitih.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-55
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-98
1 angleški funt	Din	276-20
1 ameriškanski dolar	Din	56-60
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Indijski nacionalisti bojkotirajo parlament. Nedavno je sklenil vseindijski nacionalistični kongres v Lahare, da morajo njihovi pripadniki položiti vsa mesta, ki jih zavzemajo v javnem političnem življenju. Ker je bil sklenjen tudi bojkot parlamenta, je prisostvovalo njegovi otvoritvi samo 73 poslancev od 145. — Voditelja indijskih nacionalistov Ghandija je obiskal te dni največji pesnik Rabindranat Tagore radi osvobodilnega gibanja. Ob tej priliki je izjavil Ghandi, da on sicer ni sovražnik Anglije, vendar zahteva popolno samostojnost Indije.

Ponarejeni dolarji. Berlinska policija je bila obveščena od ameriške federalne rezervne banke, da krožijo po Nemčiji izredno dobro ponarejeni stodolarski bankovci. Po strogi in vsestranski preiskavi je prišla berlinska policija ponarejevalcem deloma na sled in ugotovila, da je bila tovarna za ponarejanje dolarjev v mestu samem in da jih je razpečeval komunist Fischer potom banke Sass-Kartini. Fischer se pred policijo spretno skriva. Ponarejenih stodolarskih bankovcev je spravil v promet za več sto milijonov dolarjev.

Iz temelja menjajo. Boljševiki so porušili te dni v Moskvi sloviti samostan Sv. Simeona. Vse zidovje so tehn. čete rdeče armade podmirale in pognale v zrak, nakar so delavci odstranili ostale razvaline. Razdejanje samostana so fotografirali s filmskimi posnetki, kar bo služilo društvu brezbožnikov za propagando proti cerkvi. Na mestu, kjer je stala do sedaj cerkev, nameravajo zgraditi boljševiki velik prosvetni dom za delavce.

Od mrtvih vstal. V nekem ameriškem mestu je prišlo do neverjetne panike pri pogrebu nekega mrtveca. Pri polaganju krste v grob je ta zdrknila z vrvi in se razbila. Pokazal se je mrtvec, ki je bil le navidezno mrtev, ter se po par krčevitih sunkih postavil na noge. V nekaj trenutkih se je zavedel svojega položaja, zlezal iz groba in pobegnil s pokopališča. Pogrebeci so spočetka osupljeni obstremeli, nato se pa, ko so videli mrtveca vstajati, v divjem begu razbežali na vse strani.

Upravništvo »Kmetškega lista«. Ljubljana, ima čekovni račun št. 14.194. Kdor nima naše položnice, jo lahko dobi pri domači pošti za 25 par. Pri naročilu lista napišite na položnico: v korist ček. računa št. 14.194.

Podlistek

L. N. Tolstoj:

Koliko zemlje potrebuje človek?

VIII.

Pohom vstane in prebudi hlapca. Naroči mu, naj zapreže, sam pa je šel buditi Baškire. »Čas je — pojdemo v ravnino, da odmerimo zemljo!«

Baškirci so vstajali in se zbrali. Starešina je hotel Pohomu še dati mleka in čaja, on pa ni hotel čakati.

»Čas je, da gremol!«

Baškirci so bili pripravljeni. Eni so zahajali konje, drugi pa so se vsedli na voz in tako so odšli. Pohom se je vozil s hlapcem v svojem vozu v ravnino. Ko so prišli na lice mesta, se je začelo svitati.

Stopili so na bližnji griček. Starešina pa je pristopil k Pohomu in mu je rekel:

»Vidiš, vse to je naše, kar ti oči neso. Izberi si po mili volji!«

Pohomu so se zaiskrile oči. Vsa zemlja ravna kakor dlan in rdeča kot mak. V dolini raste trava do prs. Starešina sname kučmo z glave in jo položi na tla z besedami:

»To naj bo cilj: Na kapo položi svoj denar. Tvoj hlapec naj ostane tukaj, ti pa pojdi odtod. Kolikor boš obhodil, bo tvoje!«

Pohom je izvelkel denar in ga položil na kučmo. Potem je slekel svojo suktnjo, pritegnil pas, kos kruha pod pazduho in si obesil čutaro vode preko rame. Nekaj časa je pomišljal, kam naj se obrne, potem pa se je obrnil proti vzhodu. Baškirci jezdeci so se postavili za njim. Takrat je prilezlo solnce nad ravnino in vsi so krenili na pot.

Pohom ni hodil niti počasi niti hitro. Prehodil je prvi kilometer in rekel, naj tukaj zabijejo kolček. Potem je šel dalje s pospešenim korakom. Čez nekaj časa ukaže, naj zabijejo drugi kol. Pohom pogleda na solnce. Še se vidi brežiček in ljudje na njem. Zde'lo se mu je, da je prehodil že pet kilometrov. Postajalo mu je počasi vroče, a vendar je šel dalje, še pet kilometrov. Pogleda na solnce in zdelo se mu je, da je čas za južino, kar pa je še prezgodaj, da bi se obrnil nazaj. Sedel je in si sezul čevlje, da bi lažje hodil. Res je lažje hodil. Hajdi še pet kilometrov dalje, potem pa se obrnem na levo. To je krasen kraj. Kolikor dalje, toliko lepše. Ozre se nazaj — brežiček se komaj še vidi, ljudje na njem pa so bili drobni kakor mravljinici.

»Ej,« pomisli Pohom, »sedaj sem od te strani že dovolj zagrabil. Sedaj je treba zaviti na drugo stran. Grlo mu je bilo že vse suho. Nagne čutaro in pije gredoč, potem ukaže zabiti kol in se obrne na levo. Pride v visoko travo, a žeja ga zopet muči. Postaja tru-

den. Pogleda na solnce in vidi da je poldne. Nekoliko se hoče odpočiti. Pohom se ustavi, odlomi kos kruha, toda ne vsede se ne iz strahu, da ga ne omami spanec. Po kratkem odmoru gre zopet naprej. Spočetka je šlo dobro, ker ga je pokrepčal kruh. Ampak ta vročina! In tudi spanec ga je prijemal!

Toda tudi na tej strani je šel kakih deset kilometrov daleč. Že se je hotel zopet obrniti na levo, ko je zagledal pred seboj krasno dolinico. Škoda bi jo bilo, res škoda, si je mislil. Tu bi lan izvrstno rodil! In zopet je šel naravnost naprej. Obšel je še to dolino in zopet je dal zabiti kolček. Obrnil se je in pogledal na hribček. Ljudi je še komaj videl na njem.

No, pojdem pa nazaj po nekoliko krajši poti, si je rekel in zavil na tretjo stran. Pogleda na solnce, ki se je že nekaj nagnilo na zahod, on je pa od tretje strani obšel komaj dva kilometra. No, si je rekel, čeprav meja posestva ne bo ravna, jo moram le obrniti po krajši poti nazaj. Kaj pa naj počnem s preveč zemlje? To, kar je imam že, mi bo dovolj. Pohom jo ubere kar vprek proti hribčku.

IX.

Pohom je korakal naravnost proti hribčku, toda bil je že utrujen. Noge so ga bolele in kolena so mu klecala. Rad bi se bil odpočil, toda tega ne sme. Solnce ne čaka, ampak gre naprej, kakor da ga nekdo goni. »Hm,« premišljuje Pohom, »kaj pa, če sem obšel

Gospodarstvo

Dipl. com. G. Gomišček:

Nestvarno pisanje o pisanju o kmetijskih zadevah.

V »Domovini« z dne 23. t. m. objavlja nepodpisani pisec članek pod naslovom »Nestvarno pisanje o kmetijskih zadevah«. Gospod se spotika ob »Kmetijski list« in se huduje nanj, ker je vedno bodril in učil kmeta ter ker priobčeva razne članke, o katerih je gospod nepodpisani pisec mnenja, da jih sme napisati samo kmetijski »strokovnjak«.

Nočem odgovarjati na vse, kar je pisal, ker me ne briga, razen v toliko, v kolikor zadeva mene, ki stalno sodelujem pri »Kmetiskem listu« in pišem one članke, ki mu niso po godu. Naj pa ve oni gospod, da imam navado, da se podpišem in to radi tega, da se v slučajih nesporazumljenja vedo na koga obrniti. Omenjeni člankar v »Domovini« tega ni naredil in se tudi ni podpisal. To pa menda radi tega ne, ker bi se rad skrtil za hrbet urednika?

Gospod pisec omenjenega članka ne ve, da se danes mnogo piše o kmetijstvu, da danes razpravljajo o kmetu pisatelji in umetniki, znanstveniki in trgovci, narodni gospodarji in politiki, ki so po večini ljudje, ki krompir in žito oziroma kruh sami jedo in ga nikdar ne sade (da rabim misel piščevu). In zakaj vse to? To radi tega, ker je danes vprašanje kmetijstva oziroma takozvane agrarne krize eno najvažnejših vprašanj, ki bellijo glave vsem a skoro naimanj pa se zanimajo za to oni, ki so v to poklicani.

O čem ima, da razpravlja kmetijski strokovnjak? Njegova naloga je, da proučuje vse možnosti in načine, da se produkcija izboljša in poveča da mora poznati uporabo gnojil in način življenja posameznih rastlin in način, kako te rastline najbolj uspevajo in rade. Nadalje mora pisati, razpravljati in rešiti teoretično in praktično uporabo raznih strojev in njih korist v poljedelstvu. Skratka, mora biti

preveč? Kaj naj naredim, če ne pridem pravočasno do cilja? Cilj je še daleč, jaz sem pa tako truden! Da le ne bi ves moj trud propadel! Moram hiteti, moram! Pohom zbere vse svoje moči. Noge mu že krvave, on pa hiti. Celo teče, toda hribček je še vedno daleč, daleč! Vrže od sebe čevlje, čutaro in kapo. O Bog, vse bom izgubil, če ne pridem do cilja pred solnčnim zahodom. Od samega strahu kar ne more več dihati. Pohom hiti in srajca se ga že kar oprijema. Usta ima suha, prsi pa hropejo kakor kovaški meh. Srce mu bije kot kladivo, noge pa se mu šibe, kakor da niso njegove. Pohom nič več ne misli na zemljo, ampak samo še na svoje življenje. Pozna se mu, da še noče umreti in da ga nekaj še vedno žene naprej. In premišlja: Toliko sem prehodil, pa naj se sedaj ustavim? On sliši, kako mu Baškirci kličejo in kako ga bodre in njihov krik ga še bolj podžiga. Pohom leti kolikor more, toda solnce se je že globoko nagnilo. Cilj pa je že blizu. Pohom vidi, kako mu mahajo ljudje na hribčku z rokami. Vidi tudi že lisičjo kučmo na tleh in svoj denar na njej, vidi tudi starešino, kako sedi na tleh in se drži z rokama za trebuh. Pa se spomni Pohom na tiste sanje in pomisli: »Zemlje je res mnogo, toda, ali mi bo dal Bog, da na njej živim? O kaj sem napravil! Propadel sem!« V teh mislih še bolj hiti. Zopet pogleda na solnce, ki se je kot velika rdeča krogla spuščalo vedno nižje k tlom...

Pohom je prihitel že do hribčka, ko je solnce zašlo. Pohom zakriči, misleč, da je že

doma na vseh poljih, ki zadevajo naravnost tehnično stran obdelovanja zemlje ter kmetijstva v splošnem. A tudi tu vedno po panogah, ker eden vsega ne more znati. To je tehnika v poljedelstvu in spada izključno v področje kmetijskega strokovnjaka.

Cilj kmetijstva pa ni samo pridobivanje dobrin, kajti kmet od samega pridobivanja še ne bo živel. Treba je te produkte tudi vnovčiti. Da se pa ti produkti dobro vnovčijo, morajo biti taki, kakršne trg zahteva in jih tudi dobro plača. To delo na trgu pa ni naloga kmetijskega strokovnjaka, ampak je naloga trgovca. Njemu je poverjena naloga, da to, kar je kmet pridobil s svojim trudom, spravi v denar. On pozna trg in trgovske običaje in trgovsko tehniko, tega pa ne moremo zahtevati od kmetijskega strokovnjaka. On v največ slučajih ne pozna zakona ponudbe in povpraševanja. Da pa se blago dobro proda, mora biti tako, kakršnega trg zahteva. Kakšno blago zahteva trg, to ve pa trgovec, ki ima s tem opraviti. Njega mora kmetijski strokovnjak poslušati, on mu svetuje in pojasni, zakaj trg stavi take zahteve, in mu tudi pove, da kdor hoče uspeti, mora slediti trgu in ne sme nikdar delovati proti njemu. To so nevisani zakoni, katere bomo morali upoštevati tudi mi, ako bomo hoteli uspeti in dvigniti naše poljedelstvo in ga postaviti tja, kamor predvideva zakon o pospeševanju kmetijstva. S tem pa še ni končano vprašanje kmeta. Obstoja še agrarno politično vprašanje, o katerem bodo razpravljali socialni politiki. In še par drugih vidikov je tu, a ti nas za sedaj ne zanimajo. Nas predvsem zanima to, da dokažemo onemu nepodpisanemu piscu, ki menda ni kmetijski strokovnjak, da ne razume tega, kar piše »Kmetijski list« o tem vprašanju. Nikdar ni list pisal ono, kar je izključno last strokovnjakov v tej ali oni kmetijski panogi in ako ie to že pisal, je nastopal kot poročevalec-informator, a v onih vprašanjih, kjer se gre za organizacijo kmetijstva in nie produkcije. Tu je nastopal kot organizator-reformator. S tem ni nikdar kršil delokroga in se ni vmešaval v tehnična vprašanja produkcije več nego toliko, v kolikor to spada v kompetenco organizatorja - trgovca, oziroma poznavalca trgovske in organizatorične tehnike. Torej, gospod, vidite, da nismo kršili vaših namišljenih kom-

vse izgubljeno, pa se naenkrat domisli, da oni na hribčku solnce še vidijo. Pohom steče na hribček in zapazi kučmo. Tik pred kapo pa se Pohom opoteče, pade na nos, z roko pa seže po kučmi.

»Ej, junak, dosti zemlje si zagrabil!« — vzklikne starešina.

Prihiti Pohomov hlapec in hoče svojega gospodarja dvigniti. Toda gospodarju lije kri iz ust — mrtev je! Sluga vzdihne. Starešina pa se drži za trebuh z obema rokama in se smeje...

»Zakoplji ga!«

Baškirci pa so se dvignili in odšli.

Ostal je hlapec sam. Izkopal je jamo, dolgo kakor je bil mrlič in ga zakopal.

Koks za kovače

najceneje pri družbi

„Kurivo“, Ljubljana
Dunajska cesta 33 (Balkan)

Naročniki, ki dolgujete »Kmetiskemu listu« še kak znesek na naročnini za lansko leto, poravnajte ga z letošnjo naročnino skupaj po eni položnici.

petenc. In ako bi jih, bi bila to tudi naša sveta dolžnost, ker pišemo za kmeta in ga hočemo poučiti o vsem, kar njega zadeva. Vedeti morate, da pod pojmom racionalizacija in standard se skriva mnogo, mnogo in tu je tehnika pridelovanja in tehnika vnovčevanja. Torej kompetenca dveh različnih panog v gospodarstvu. Na eni strani poljedelstvo, a na drugi trgovina.

Da nimamo organizatorjev, to priznavam tudi jaz in menda tudi vi sami priznate. Imeli smo dva, a ni ju več. Na eni strani smo imeli pokojnega g. Pirca, ki je bil tehnik poljedelstva in organizator, a po drugi strani dr. Kreka, ki je stremel za organizacijo kmetijskih sil na izključno gospodarskem polju. Mi smo ostali tam, kjer sta onadva končala. Organizirali smo nekaj v zmislu dviga poljedelstva, a jako malo, ker nismo mislili na to, kaj naj kmet producira, da bo tudi dobro prodal.

6. januar 1929 pa je postavil nove temelje in tudi kmetijstvu bodo sijali sedaj boljši dnevi. Ker komaj sedaj se je začelo ono pravo konstruktivno delo. Oni faktorji, ki so poklicani, da to opravljajo, se prav malo gibljejo v tem zmislu.

Da se bomo še bolj razumeli, naj navedem sledeče kot primer:

Mi imamo »Kmetijsko družbo«. Ta je menda radi tega tu, da pospešuje razvoj kmetijstva ter da kolikor se pač dá pripomore do dviga blagostanja na kmetih.

Kmetijska družba bi morala imeti te tri naloge:

1. **tehnično - organizatorično**; ta zavzema vse ono, kar spada pod obdelavo zemlje ter splošno vseh panog, ki spadajo k kmetijstvu. Ona mora skrbeti za to, da se zemlja pravilno obdeluje, da se za to rabi potrebne pripomočke, oziroma da uporabo teh pripomočkov propagira in uči kmete, kako se racionalno obratuje. Tu mora skrbeti, da kmetu pripravi dobre in cenene potrebščine ter ga uvaja k standardu.

2. **Trgovsko - organizatorično**, da poišče trg za kmetijske produkte, da raziskuje možnosti prodaje in organizira potrebno reklamo in pove kmetu, oziroma tehniku za poljedelstvo to, kar trg zahteva. Da ga opozarja na potek cen in razvoj trga o predpisih in običajih trgovine. Sicer spada tudi nabava kmetijskih potrebščin v oddelek trgovine.

3. **Agrarno-politično**, ki pa nas za sedaj v odgovoru ne zanima.

V »Kmetiskem listu« smo se zanimali za drugo točko in kolikor se mene tiče, sem posegel v prvo le v toliko, v kolikor to zahteva druga točka. Ta bi menda g. pisca ne smela tako segreti. On vendar nastopa kot kmetijski strokovnjak in pri vprašanju racionalizacije ter v splošnem modernega obratovanja celokupnega poljedelstva bodeta morala sodelovati oba, tehnik in trgovec enako kot to mora biti pri vsakem obratu. Brez takega sodelovanja ni uspeha. Vprašajte o tem one, ki se razumejo, in videli bode, da je stvar tako.

Sicer pa, ako vam je res do stvari in se zanimate za dvig poljedelstva in zamorete korakati z duhom časa, morate samo odobravati tako pisanje. Ako se ne bojite za mesto, katero mogoče ogrevate, pokažite se, da znate to izpeljati tudi v resnici. Saj menda, kakor kaže, imate plug in brano in polja vam ne manjka. Toraj, na delo, a ne samo s pisanjem. Sedaj je čas, ker pomlad se bliža in leto zamujeno pomeni mnogo. Ako ste res strokovnjak, pišite in delujte praktično na polju agrarne tehnike. Jaz bom še nadalje pisal in razpravljaj o agrarno-trgovski organizaciji in bom poučil naše kmete o vsem, kar imajo drugi in kar bi lahko imeli tudi mi, ako bi imeli prave in dobre organizatorje, ki znajo prinašati žrtve in so vstrajni in dovolj energični, da to

izpeljejo, kar zahteva čas. A kmet bo imel nekaj samo takrat, ako bodo vsi oni, ki so poklicani, tudi res sodelovali. Živimo v dobi za drug in delitve dela. Razumete!

Ako odgovorite, bodite toliko ponosni in povejte, kdo ste, da bom vedel, s kom imam čast polemizirati.

* * *

Skrbimo za večji red in snago v naših kletih!

Mnogo je še nedostatkov pri naših manjših vinogradnikih, kar se tiče glede snage, bodisi v kleti sami, še več pa pri vinski, odnosno jabolčni posodi, sploh pri vseh kletarskih delih. Kakor povsod, je tudi v kletarstvu še posebno potrebna snaga. Najdejo se celo taki gospodarji, ki posode, v katero napolnijo mošt, niti ne splashnejo, se ne prepričajo, da li je zdrava ali ne in potem se čudijo, da ima njihovo vino slab okus, večkrat celo okus po plesnobi, kar se gotovo ne bi zgodilo, če bi se posoda prej pregledala in dobro osnažila. Na vse zadnje si tak zanikern gospodar misli, saj tako ne nameravam tega vina prodati, za domačo uporabo je pa vseeno dobro, če ravno ima malo okus po plesnobi; bilo bi pa gotovo boljše, če ne bi bil tako površen ter bi posodo večkrat pregledal in primerno zažveplal in pijača, spravljena v snažne sode, bo gotovo boljša.

Vedno, preden sode napolnimo bodisi z moštom ali pa pri kletanju z vinom ali sadjevcem, jih skrbno pregledamo in očistimo. Ravnotako škafe, vrče, lakonce, katere rabimo pri pretakanju. Predvsem skrbimo, da se nam sodi ne pokvari (plesnijo), kar najlažje preprečimo z rednim žveplanjem istih. Če se nam je kak sod pokvaril, ga temeljito izlužimo z vrelo vodo in sodo, nato ga napolnimo s svežo čisto vodo, katero pustimo 1—2 dni v sodu, in nato sod končno zakuhamo z zdravimi vinskimi drožami ter ga še le sedaj lahko ponovno uporabljamo, odnosno redno žveplamo, da se nam spet ne pokvari. Pri plesnivih sodih moramo vzeti prednje dno ven, isto zaznamovati, da pride na prejšnje mesto in plesnobo s krtačo izribati, eventualno močnejše napadene dele izrezati in na to odstranjeno dno nadomestiti ter sod dobro izlužiti kot zgoraj omenjeno. Ne puščajmo drož od pretakanja delj časa v istih sodih, ker se drože potem še bolj primejo na sod in take sode pozneje še težje osnažimo, ampak po pretakanju takoj sode dobro izmijmo, jih obrnimo na pilko, da se izcede ter jih do ponovne uporabe redno žveplamo (na en sod 300 l 1—2 traka azbestnega žvepla). Uporabljajmo vedno le žveplo na azbestu, ker isto ne kaplja v sod pri gorenju in v vinu ne povzroča okusa po žvepleni kislini.

Ko smo vino pretočili, ga redno vsakih 14 dni zalivajmo, da se nam ne tvori kan (bersa), ki vino kvari in isto postane manj vredno in slabše. Pri čepnih luknjah uporabljajmo plutove zamaške, kateri nam olajšajo delo pri nastavljanju pipe v sod. Predno zamaške uporabljamo, jih prekuhajmo, da morebitne glivice uničimo. Zgoraj pri pilki uporabljajmo čepe, ki naj bodo tako dolgi, da segajo v vino (10 cm), isti so navadno iz trdega lesa, nikoli jih pa ne ovijajmo s krpami. Ne imejmo repe in zelja v isti kleti kot vino, ker se vino navzame slabega duha. Ne uporabljajmo takozvane samorastne natege, katero vidimo tekom poletja, ko raste in se vzpenja po vrtnih ograjah, kajti te natege nemoremo nikoli dobro osnažiti, ker ne vidimo v njeno notranjost ter ž njo prav lahko okužimo dobra vina. Ne ponujajmo vina nikoli v nečistih kozarcih, ako imamo goste, poskrbimo, da bo vsak imel svoj kozarec. Klet naj bo vedno snažna in pometena, ravnotako bo di v redu tudi vsa kletna oprema. Vsaka

posoda naj ima svoje stalno mesto, da nam iste v slučaju porabe ni treba iskati.

Potrudimo se, da bosta snaga in red tudi v naši kleti dajala vsem lep vzgled!

Franjo Fistrovič, ekonom, Ljutomer.

* * *

Pripravimo se.

Jasno je, da naša bodočnost tiči v kmetijstvu. Tej panogi smo sicer posvečali jako mnogo pažnje in izpodbujali smo našega človeka, da se dvigne iz zaspanosti in konservativizma. Dosedanji uspehi so bili sicer lepi, toda vendar še ni naš kmet dosegel onega, kar bi si bilo želeli. Do danes smo posvečali glavno pažnjo splošnemu obratu v kmetijstvu. Zakon o pospeševanju kmetijstva in zakon o kontroli nad izvoznim blagom nam veleva, da se moramo probuditi in napredovati. Usmeriti moramo vse naše sile za produkcijo v smeri potreb trga in racionalizacije.

Novi zakon o kontroli nad izvoznim blagom nas je zalotil popolnoma nepripravljen, in zakon za pospeševanje izvoza nas je postavil pred važno vprašanje, ki zadeva v živo vseh, kmeta in izvoznika. Pri nas kot v agrarni državi se ta zakon nanaša v glavnem na naše poljedelstvo, ker industrije imamo malo in ker je imamo, oziroma kar le-ti proizvajajo, to konsumiramo večinoma doma. Proizvodi industrije ne zavzemajo pri nas tako važne vloge, da bi jim morali posvetiti tudi pri izvozu posebne pažnje.

Kakor že rečeno, glavna težnja zakona je izboljšati produkcijo in ji poiskati trg in seznaniti svet z našimi proizvodi zemlje.

Težkoče so tu jako resne in to še posebno, ker mi do sedaj nimamo skoro nobenega produkta, ki bi količkaj odgovarjal predpisom trga in posebno še onim normam, katere predpisuje zakon.

Poleg te težkoče imamo še drugo stvar, ki je skoro enako važna. Oblika vnovčenja naših produktov. Danes s par izjemami nimamo prodajnih zadrug za kmetijske pridelke. A one organizacije kmeta, ki se pečajo s tem, so jako enostavne in ne odgovarjajo potrebam in zahtevam časa.

Kako naj se nadalje razvija naše vnovčenje kmetijskih produktov? Jaz mislim, da ako hoče kmet, da se osvobodi jeroštva, mora začeti resno misliti na lastno prodajno organizacijo. In to radi tega, da mu le ta daje navodila in ga ščiti pred eventualnim izkoriščanjem. Sam zakon o normiranju produktov daje možnost, da trgovci odklanjajo ono blago, ki ne odgovarja predpisom. Kaj in kako naj kmet ve, kaj je pravo in kaj ne. On je nepoučen o stvari in ne pozna onega, kar zakon zahteva. To se dogaja kaj rado pri sadju in drugih pridelkih zemlje in živinoreje. Dogajalo se je to povsod, kjer so začeli s predpisi o izvozu in tudi pri nas ne bo drugače.

Norme pa ne zadenejo samo ene panoge kmetijstva, raztezajo se na vse naše gospodarstvo in gredo preko njega na tuj trg. In zavod za pospeševanje izvoza bo imel bore malo uspeha, ako ne bo imel za seboj pridelkov, ki bodo res odgovarjali trgu.

Te pridelke pa je mogoče doseči samo z organizacijo proizvodnje in organizacijo vnovčenja. Od kmeta samega zavisi mnogo, kako se bo to organiziralo in kako bo uspelo. Ako bo kmet voljan organizirati se in združiti vse svoje sile v napredku lastnega gospodarstva, bo gotovo uspel.

Najboljša oblika vnovčenja pridelkov je vsekako zadruga s trdno podlago, katero zadobi v članih samih. Dosedanji neuspehi na tem polju so nam samo dokazali, da smo sicer voljni delati, a navadno začnemo slabo in brez prave podlage in znanja in poznanja trga.

Zadruga za vnovčevanje pridelkov so prave zaščitnice kmeta in so v stanju, da

dvignejo kmetško gospodarstvo, so pa tudi v stanju, da ga zrušijo. To zavisi od onih, ki tvorijo zadrugo, od onih, ki jo vodijo in od onih, ki jim je zadruga na potu. Zadruga, ki ima vestne člane in sposobne voditelje, mora uspeti. So uspele drugje in bodo uspele tudi pri nas.

Kmetom je dano, da se združijo. A onim, ki jih vodijo, se morajo zavedati, da je samo v pravem vodstvu tudi dober uspeh. Časa ni več mnogo na razpolago za razmišljanje. Pride kmalu čas, ko bo potreba misliti na vnovčevanje in na trg.

Naš kmet je sprejemljiv za organizacijo in tudi dá dosti na njo, a žalibog manjka organizatorjev. Največ bi lahko na tem polju storila Kmetijska družba. Ona je prva poklicana, da s svojim vplivom, izkustvom in sredstvi, ki jih ima na razpolago, krene v to smer. Dovolj časa je čez zimo, da se pripravi kmet na spomlad in jesen.

Potrebno je resno razmišljanje o obliki vnovčenja, ker ako tega ne bomo upoštevali, zapademo v ponovno krizo in zastoj. Produkcija in vnovčenje agrarnih produktov sta dva činitelja, ki segata globoko ne samo v naš gospodarski, ampak tudi v naš socialno-politični in kulturni položaj. Od pametne produkcije ter dobrega vnovčenja lahko pričakujemo mnogo več, kakor si sami predstavljamo. Od njih zavisi problem naše vasi in kmeta. Razmišljajmo...

G. Gomišček.

* * *

Kmetijski tečaj na Gorenjskem. Dne 23. januarja t. l. se je slovesno otvoril šesttedenski kmetijski tečaj na Breznici pri Zirovnici, dne 24. januarja t. l. pa enak tečaj v Senčurju pri Kranju. V obeh slučajih je bila otvoritev prav svečana, ker so prisostvovali otvoritvi razen pristojnega načelnika kmetijskega reventa tudi tamošnji župan z občinskim odborom, duhovščina in učiteljstvo. V obeh slučajih je bila tudi udeležba prav dobra. Takoj po otvoritvi so se začela strokovna predavanja. Razpored pouka je pester, kajti poučevalo se bo poljedelstvo, travništvo in pašništvo, živinorejo, sadjarstvo, gozdarstvo, zadrugništvo, kmetijske zakone, zdravništvo, živinozdravstvo, kmetijsko spisje in računstvo i. dr. Kakor se vidi, bodo imeli kmetovalci priliko dobiti strokoven vpogled v vse glavne kmetijske in pomožne panoge. Želeti je le, da bo udeležba stalno dobra. Zato naj vsi krajevni činitelji še nadalje agitirajo za večjo udeležbo. Pomisliti je tudi, da se bodo vršili ti tečaji vsako leto v drugi občini, tako da pride prizadeta občina še le čez dolgo let zopet na vrsto. Treba toraj izkoristiti priliko, če se nudi kar na vasi dragocen in brezplačen pouk!

Za zimsko in spomladansko gnojenje priporočamo

**Thomasovo
žlindro**

vedno v zalogi pri Osrednji gospodarski zadrugi

'Ekonom'
Ljubljana

Kolodvorska ulica števil. 7

Sivalni stroji

„GRITZNER“, „ADLER“, „KAYSER“
in
KOLESA

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi pisalni stroji „URANIA“ edino le pri **JOSIP PETELINC**

Ljubljana, blizu Pre-ernovega spomenika ob vodi. Telefon 2913

večletna garancija Pouk v vozeju brezplačno.

Hiša

s tremi sobami in kuhinjo in delom vrta, starejša stavba poleg živinskega sejmišča v Ptuj, naprodaj pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Cena 38.000 dinarjev. Pojasnila daje

IVAN KUKAC
Ptuj, Zrinskih Frankopanska 10.

Naročajte
»KMETSKI
LIST«!

Slugo in služkinjo

za vsa dela na kmetiji sprejemem takoj s plačico po dogovoru. Ponudbe na upravo »Kmetškega lista« pod »Služba«.

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek 250 dinarjev. Prijaviti se: »TEHNA«, Ljubljana, Mestni trg 25/L.

Double, modni kam-garn, sportni ševjot za fine moške obleke in suknje

Velika izbira, ugodne cene

R. Miklavc, Pri Škofju

Ljubljana, Lingarjeva ulica - Medarska ulica - Pred Škofljo

Skrbite za zdravje svojih ust, razkužujte si nosnice, očuvajte si grlo z vsakdanjo rabo pastilj

VALDA

Njihove razkužilne izpuhline Vas čuvajo in branijo boleznih dihalnih organov, kakor tudi okuženja v primeru epidemije. Zahtevajte in rabite vedno le prave pastilje

„VALDA“
ki se prodajajo samo v skatljicah z napisom

„VALDA“

Zastopnike za kolesa in šivalne stroje sprejememo v vsakem kraju pod ugodnimi pogoji

„CENTRA“ Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 7/III

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in serp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 46
Telefon 2820

Kmetje in kmetice!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago! Svoji k svojim!

Pliučne bolezni so ozdravljive!

Pliučna tuberkuloza — jetika — kašelj — suhi kašelj — nočno potenje — bronhialni katar — katar v grlu — zasluženje — bljuvanje krvi — bruhanje krvi — občutek tesnobe — astmatično dihanje itd.

je ozdravljivo!
Na tisoce ozdravljenih!

Zahtevajte takoj mojo knjigo
»Nova umetnost hranjenja«

Katera je že mnoge rešila. — Ista se more uporabiti poleg vsakega načina življenja in pripomore, da se bolezen hitro obvlada. Teža telesa poraste in polagano ovapnenje zaustavi bolezen. Mnogi moške zdravniške znanosti potrjujejo vrednost moje metode in radi odobravajo porabo iste. Cim prej se začne z mojim načinom hranjenja, tem bolje.

Popolnoma brezplačno

dobite mojo knjigo, iz katere morete črpati mnogo potrebnega. Kogar mučijo bolezni in kdor se želi na hiter način temeljito in brez nevarnosti rešiti svojih bolečin, naj piše še danes.

Naglašam ponovno, da moja pojasnila dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveznosti od Vaše strani, ter bode Vaš zdravnik sigurno pristal na oni od prvih profesorjev kot izvrsten preizkuščen

novi način Vašega hranjenja.

Zato je v Vašem interesu, da pišete takoj, in boste od mojega tamošnjega zastopstva posreženi v vsaki dobi. Crpajte pouk in pojačano voljo do življenja iz knjige izkuščenega zdravnika. Ona obsega okrepitev in življensko tolažbo ter se obrača na vse bolnike, kateri se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. — Moj naslov:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKÖLLN,
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 616.

Veliko, suho in piko za damske plašče

Velika izbira, niske cene

R. Miklavc, Pri Škofju

Ljubljana, Lingarjeva ulica - Medarska ulica - Pred Škofljo

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257 REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzjav: »Kmetški dom« Telefon 2847

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

• Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

• STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV • JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvo, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prifličje, poleg stolne cerkve.